

Schéma delenia altajských jazykov

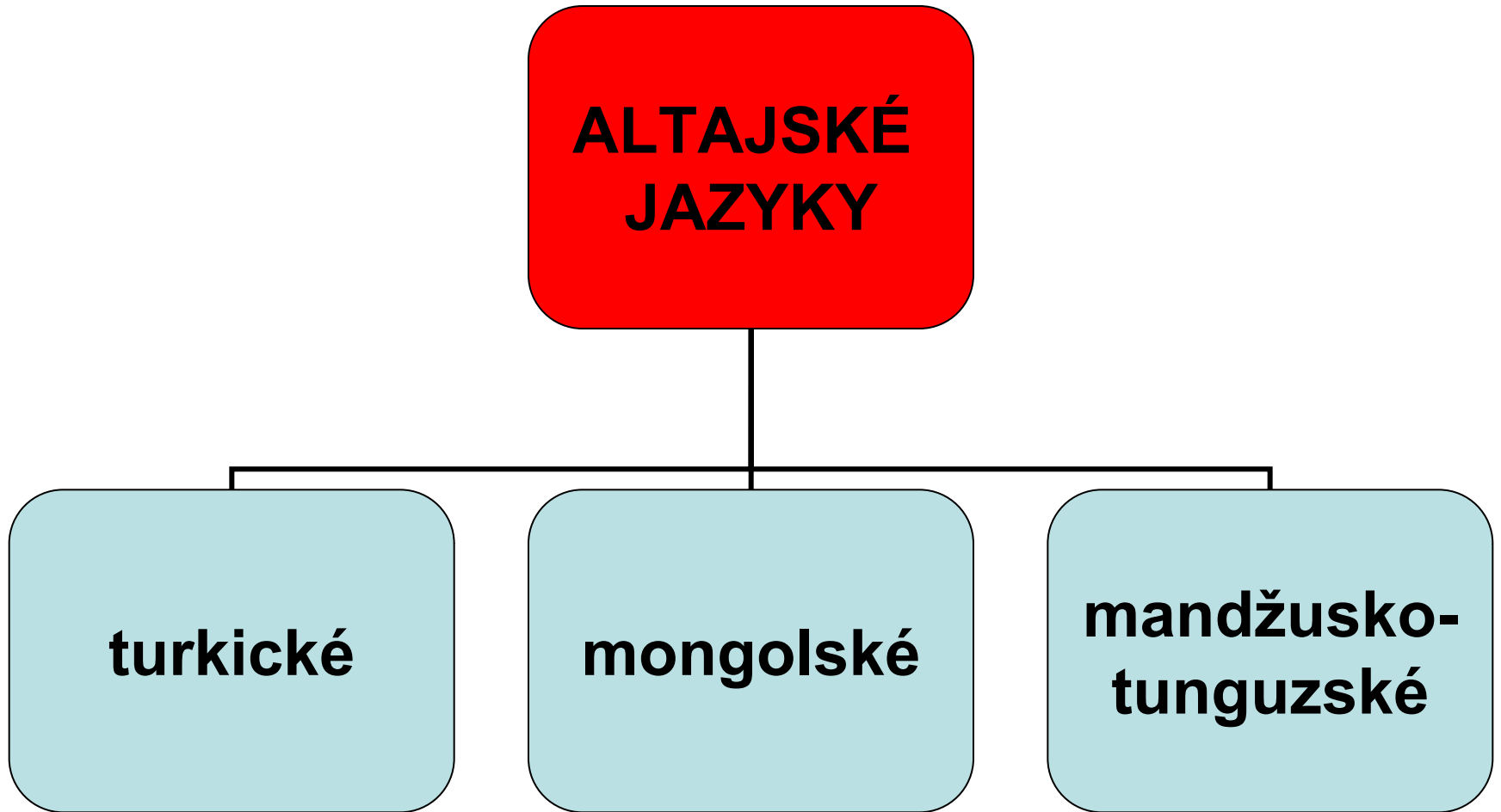
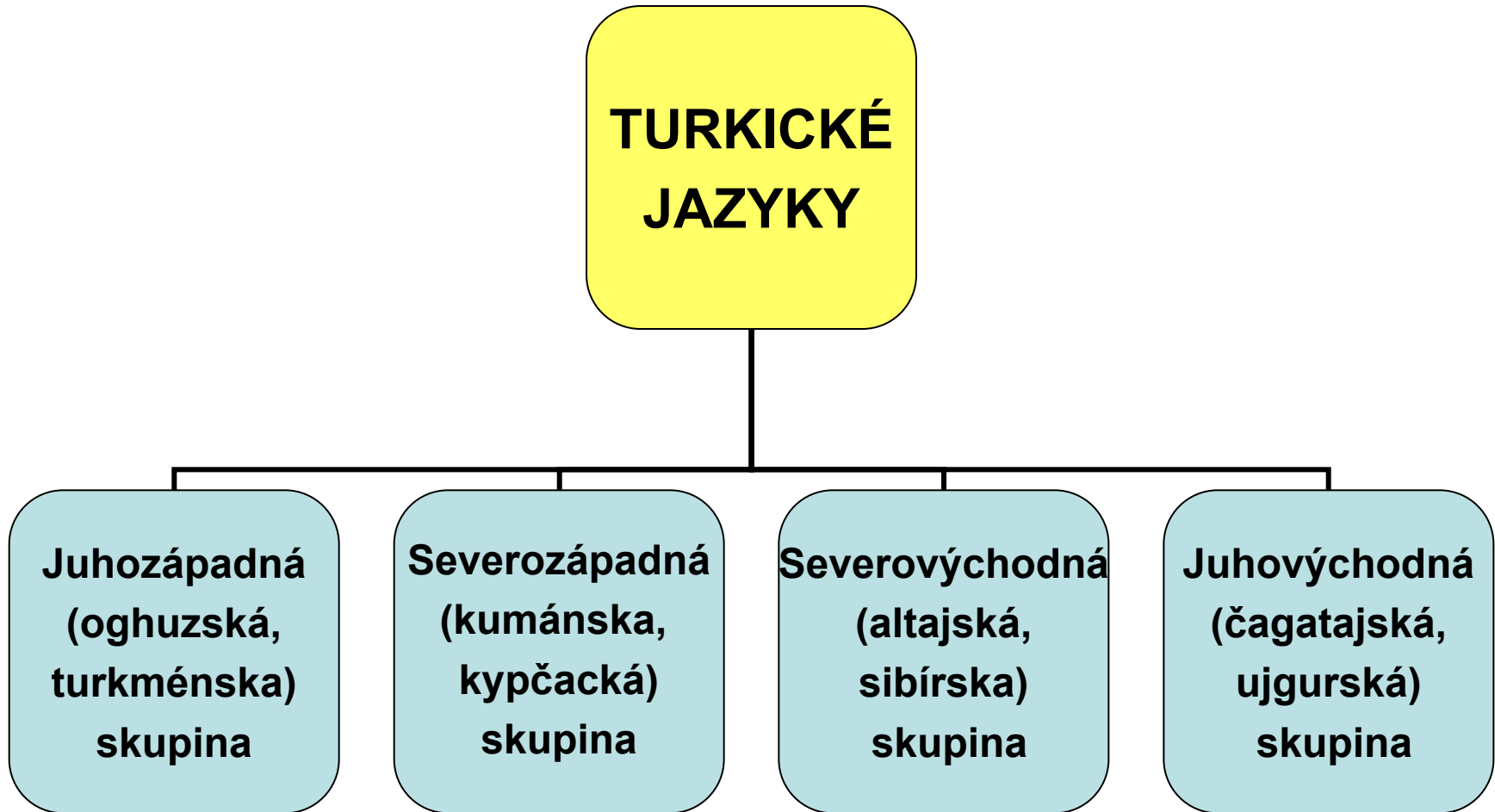

Schéma delenia turkických jazykov

Delenie turkických jazykov na z/š a r/l skupinu

- 1) **z a š skupina** (bežne zvaná z-turecké): yaš = vek (dnes tu patria skoro všetky turcké jazyky)
- 2) **r a l skupina** (bežne zvaná r-turecké): sul = vek (predpokladá sa, že týmto typom hovorili Huni, dnes je doložený iba čuvaštinou ako pokračovateľkou povolžskej bulharčiny)

Turkické jazyky

- Hovoria nimi mongoloidi i europoidi
- Jakutčina či čuvaština sú s tzv. bežnými turkickými jazykmi nezrozumiteľné

Charakteristické črty: vokalická harmónia: najjednoduchší je príklad, keď sa v jednom slove vyskytujú len zadné alebo len predné samohlásky (atlar = kone, itler = psy)
bohatstvo vokálov, nepočetnosť konzontanov
aglutinujúce, bez určitého člena a gramatického rodu (slová sa ohýbajú pomocou sufixov, sufixy majú vždy iba jeden význam na rozdiel od indoeurópskych jazykov)
napr.: ev-ler-imiz-den (z našich domov)

Ďalšie typické črty

- neexistujú predložky iba záložky
- podstatné a prídavné meno je ťažké rozlíšiť
- neexistuje sloveso „mať“
- bohatstvo prídavných, prechodníkov a slovesných mien
- neexistujú prakticky podrad'ovacie vety, ktoré začínajú spojkami či vzťahnými zámenami, ale iba prirad'ovanie slovesnými podstatnými menami
- Arabské a perzské výpožičky (nejde tu o púhe preberanie slov ale celých konštrukcií) viedli v minulosti ku zmenám v štruktúre (vokalickej harmónia sa nedodržala vždy)

Písmo

- Prvé známe písmo turkických populácií – **runové** (asi semitského pôvodu), 8. storočia – orchonské nápisy (Mongolsko), neskôr používali aj ujugurské písmo
- Od 11. stor. – **arabské písmo** (dodnes používajú turkické etniká v arabskom svete, Iráne či Afganistane). Karaimovia v Poľsku a Litve používali v 16. – 19. stor. hebrejské písmo
- Sovietsky zväz – **azbuka**
- Turecko – 1928 **prechod k latinke** (dnes aj Azerbajdžanci a iné turkické populácie)